

20067 - DRET MERCANTIL I

(Validat pel Pla d'Estudis de 1992)

LLIÇÓ 1: CONCEPTE, HISTÒRIA I MÈTODE DEL DRET MERCANTIL.

I. INTRODUCCIÓ: la Consideració del Dret mercantil com un fenomen històric.- El Dret mercantil com sistema de normes nascut en el trànsit mercantil medieval.

II. LA CODIFICACIÓ MERCANTIL.- L'objectivitat del sistema en les codificacions del segle passat. El Dret mercantil com el Dret dels actes de comerç.- El concepte de Dret mercantil com Dret dels actes en massa.

II. EL DRET MERCANTIL COM DRET DE L'EMPRESA. Desenvolupament doctrinal i positiu.- Crítica. El Dret de l'empresari i de la seva activitat empresarial.

III. PROGRESSIVA EXPANSIÓ DEL DRET MERCANTIL.- La "Comercialització" del Dret civil.- Dret mercantil i capitalisme.- Dret mercantil i Constitució. La constitució econòmica.- La projecció internacional del Dret mercantil. La nova "Lex mercatoria".- La protecció dels consumidors i el Dret mercantil. El Dret del mercat.

IV. MÈTODE DEL DRET MERCANTIL. El problema metodològic a la ciència jurídica.- Els principals mètodes jurídics. El mètode exegetíc. El mètode històrico-comparatiu. Els mètodes constructius. La jurisprudència d'interessos. La teoria econòmica del Dret.

V.SISTEMA DEL DRET MERCANTIL. El problema del sistema jurídic. La sistematització del Dret mercantil.- La relació del Dret mercantil amb altres branques jurídiques. Dret mercantil i Dret civil. Dret mercantil i Dret econòmic. Dret mercantil i Dret laboral. Dret mercantil i Dret fiscal.

LLIÇÓ 2: FONTS DEL DRET MERCANTIL.

I. INTRODUCCIÓ: Delimitació de l'expressió «fonts del Dret mercantil».

II. LA LLEI: Referència a la llei mercantil. El Codi de comerç de 1885. Estructura i orientació. Contingut i crítica. Examen de les seves principals reformes. Les lleis mercantils especials.

III. ELS USOS DEL COMERÇ: Concepte. Procés formatiu i requisits. Classes d'usos. Proba dels usos.

IV. ELS PRINCIPIS GENERALS DEL DRET: Noció i funcions. La seva relevància en matèria mercantil.

V. REFERÈNCIA A ALTRES SUPÒSITS: Examen de la vàlua de la jurisprudència del Tribunal Suprem. Consideració de la doctrina del Tribunal de Defensa de la Competència i de la Direcció General dels Registres i del Notari. La polèmica sobre les condicions generals de la contractació.

LLIÇÓ 3: FONTS DEL DRET MERCANTIL (segueix): COMPETÈNCIES DE LES COMUNITAT AUTÒNOMES. L'ORDENAMENT JURÍDIC DE LA UNIÓ EUROPEA.

I. COMPETÈNCIES DE LES COMUNITAT AUTÒNOMES: Les Comunitats Autònomes i el Dret Mercantil. Examen de les seves competències en matèries mercantils segons la Constitució i la jurisprudència del Tribunal Constitucional. Examen dels Estatuts d'Autonomia. Referència a la principal legislació autonòmica en matèria mercantil.

II. L'ORDENAMENT JURÍDIC DE LA UNIÓ EUROPEA: L'ordenament jurídic de la Unió Europea i la seva incidència al Dret Mercantil espanyol. El Dret Originari. El Dret Derivat. Referència especial a les Directives i els Reglaments.

LLIÇÓ 4: EMPRES I ESTABLIMENT MERCANTIL.

I. L'EMPRESA: L' empresa en el seu sentit econòmic. L'empresa en la seva significació jurídica. El problema de la seva naturalesa jurídica. Construccions doctrinals sobre la qüestió. La idea d'empresa a la legislació i a la jurisprudència espanyoles. Conclusions sobre els conceptes d'activitat empresarial, empresari i establiment mercantil.

II. L'ESTABLIMENT MERCANTIL: Concepte, naturalesa i elements integrants de l'establiment. La doctrina del «fons de comerç». Establiment principal i sucursals.

III. L'ESTABLIMENT MERCANTIL (segueix): L'establiment mercantil coma a objecte de tràfic jurídic. La transmissió de l'establiment. La transmissió «inter vivos». En particular, la venda de l'establiment. La transmissió «mortis causa». L'usdefruit i l'arrendament de l'establiment. La hipoteca de l'establiment.

LLIÇÓ 5: L'EMPRESARI MERCANTIL I EL SEU ESTATUT JURÍDIC.

I. L'EMPRESARI MERCANTIL: Concepte d'empresari mercantil. Les seves classes: empresari social. Comerciant i empresari. L'empresari individual. Estudi del concepte de comerciant al codi del Comerç. Capacitat. Prohibicions i incompatibilitats. L'exercici del comerç per persona casada. L'empresari estranger.

II. EL SEU ESTATUT JURÍDIC: Estatut jurídic de l'empresari mercantil. Adquisició i pèrdua de la condició d'empresari. Referència a les obligacions i drets que refereix el «status» d'empresari mercantil.

LLIÇÓ 6: L'EMPRESARI MERCANTIL I EL SEU ESTATUT JURÍDIC (segueix): LA RESPONSABILITAT DE L'EMPRESARI.

I. LA RESPONSABILITAT DE L'EMPRESARI: Consideracions generals. Règim general de responsabilitat de l'empresari mercantil i referència als règimens especials. Els béns afectes a la responsabilitat de l'empresari mercantil. La responsabilitat contractual i la responsabilitat extracontractual. Examen de les tendències legislatives i jurisprudencials en la matèria.

II. LA RESPONSABILITAT DE L'EMPRESARI (segueix): La responsabilitat de l'empresari i la protecció del consumidor. La Llei 26/1984, de 19 de juliol, general per a la defensa dels consumidors i usuaris. La Llei 26/1991, de 21 de novembre, sobre contractes celebrats fora dels establiments mercantils. La responsabilitat del fabricant per productes defectuosos. La Llei 22/1994, de 6 de juliol, de la responsabilitat civil per danys causats per productes defectuosos.

LLIÇÓ 7: ELS COL-LABORADORS DE L'EMPRESARI.

I. CONCEPTE I CLASSES: Els col·laboradors de l'empresari. Col·laboradors autònoms i col·laboradors subordinats. Els auxiliars de l'empresari. Naturalesa de la relació entre l'empresari i els seus auxiliars.

II. COL-LABORADORS SUBORDINATS: L'apoderament dels auxiliars. L'apoderat general o factor. Noció legal. Caràcter i contingut del seu apoderament. L'actuació del factor en nom propi. Permanència i revocació del poder. Deures del factor. Els dependents. Els mossos. Els representants i viatjants de comerç.

III. COL-LABORADORS AUTÒNOMS: Els col·laboradors autònoms de l'empresari. Els agents mediadors col·legiats. Els agents comercials.

LLIÇÓ 8: LA COMPTABILITAT DELS EMPRESARIS.

I. INTRODUCCIÓ: Funció i interès de la comptabilitat. Sistemes legislatius.

II. LA COMPTABILITAT EN EL SENTIT FORMAL: La comptabilitat en el sentit formal en el nostre Dret. Llibres obligatoris. Requisit legals. Conservació dels llibres i correspondència. Comunicació i exhibició dels llibres. La seva eficàcia probatòria.

III. LA COMPTABILITAT EN EL SENTIT MATERIAL: Els comptes anuals. Els documents integrants dels comptes anuals. La formació i la valoració de les partides dels comptes. La responsabilitat per la formació dels comptes. La verificació dels comptes anuals. Examen de l'auditoria de comptes. Referència a l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes.

LLIÇÓ 9: EL REGISTRE MERCANTIL.

I. INTRODUCCIÓ: La publicitat del Registre mercantil. Evolució històrica. Dret comparat. Referència als Registres especials.

II. RÈGIM JURÍDIC: El Registre mercantil en el Dret espanyol. Concepte i funcions del Registre Mercantil. Organització del Registre Mercantil.

III. RÈGIM JURÍDIC (segueix): Empresaris i actes inscribibles. Procediment d'inscripció. Principis bàsics de la publicitat registral. Publicitat formal. Publicitat material. Principis de legalitat, legitimació i tracte successiu. Efectes de la inscripció respecte de l'acte inscrit. Examen de la publicació en el «Boletín Oficial del Registro Mercantil».

LLIÇÓ 10: DRET DE LA PROPIETAT INDUSTRIAL: INTRODUCCIÓ. PROTECCIÓ DELS SIGNES DISTINTIUS.

I. INTRODUCCIÓ: Concepte i sentit del Dret de la Propietat Industrial.

II. PROTECCIÓ DELS SIGNES DISTINTIUS: Els signes distintius. Concepte i caràcters. Sistema de protecció jurídica dels signes distintius.

III. LA MARCA: Concepte i classes segons la Llei 32/1988 de Marques. Composició i contingut. Prohibicions absolutes i prohibicions relatives. Procediment de concessió de marques.

IV. LA MARCA (segueix): El dret sobre la marca. El seu naixement. La protecció de la marca notòria. Contingut i durada dels drets de marca. Limitacions del dret de marca: examen d'exhauriment del dret marca i del seu ús atípic. La tutela del dret de marca. El dret sobre marca com a objecte de negocis jurídics. Cessió i llicència de marca. Extinció del dret sobre la marca: examen de la nul·litat, la caducitat i la renúncia. La protecció internacional de les marques. La marca comunitària.

V. REFERÈNCIA AMB ALTRES SUPÒSITS: La protecció de les denominacions geogràfiques i de les denominacions genèriques i específiques de qualitat dels productes.

VI. EL NOM COMERCIAL: Concepte i funció. Règim jurídic.

VIII. EL RÈTOL DE L'ESTABLIMENT. Concepte i funció. Règim jurídic.

LLIÇÓ 11: DRET DE LA PROPIETAT INDUSTRIAL (segueix): PROTECCIÓ DE LES CREACIONS INDUSTRIALS.

I. LA PROTECCIÓ DE LES CREACIONS INDUSTRIALS. INTRODUCCIÓ. La protecció de les creacions industrials: consideració general. Règim de protecció. La protecció internacional.

II. LES PATENTS D'INVENCIÓ: La Llei 11/86 de Patents. Antecedents. Característiques generals. Concepte de patent. Classes. Requisits positius de patentabilitat: la novetat, l'activitat inventiva i l'aplicació industrial. Requisits negatius o exclusions de patentabilitat. Les invencions laborals.

LLIÇÓ 12: DRET DE LA PROPIETAT INDUSTRIAL (segueix): PROTECCIÓ DE LES CREACIONS INDUSTRIALS (segueix).

I. LES PATENTS D'INVENCIÓ (segueix): La concessió de la patent. Examen del procediment d'obtenció de la patent. Efectes de la patent i la sol·licitud de patent. Contingut del dret de patent. Les seves limitacions. L'obligació d'explotació de la patent. Llicències obligatòries. La tutela del dret de patent.

II. LES PATENTS D'INVENCIÓ (segueix): La patent i la sol·licitud de patent com objectes de negocis jurídics. Transmissió de la patent. Llicències voluntàries. Llicències de ple dret. Addicions a la patent. Nul·litat i caducitat de la patent.

VI. ELS MODELS D'UTILITAT: Concepte i règim jurídic.

VII. LES INVENCIONS INDUSTRIALS DE FORMA: Els dibuixos i models industrials i artístics. Concepte i règim jurídic de tutela.

VIII. REFERÈNCIA AL SECRET INDUSTRIAL («KNOW HOW»): Concepte. Examen de la seva protecció jurídica.

LLIÇÓ 13: DRET DE LA COMPETÈNCIA: INTRODUCCIÓ. LA COMPETÈNCIA DESLLEIAL . LA PUBLICITAT.

I. INTRODUCCIÓ: El Dret de la competència. Concepte general i ordenació sistemàtica.

II. LA COMPETÈNCIA DESLLEIAL: La lleialtat a la concurrència en el mercat. Concepte de competència deslleial. Fonament de la disciplina. La Llei 3/91 sobre competència deslleial i els

seus antecedents. Objectius i àmbit d'aplicació de la Llei. Les seves relacions amb la Ley 34/88 General de Publicitat i amb la Llei 7/1996 d'Ordenació del Comerç Minorista. La clàusula general prohibitiva. Les clàusules especials. Règim d'accions i mesures cautelars. Referència a la Llei 7/1996 d'Ordenació del Comerç Minorista.

III. LA PUBLICITAT: La publicitat com instrument de competència empresarial. Activitat publicitària i publicitat comercial a la Llei General de Publicitat. Subjectes de l'activitat publicitària. Supòsits de publicitat il·lícita. Règim d'accions.

LLIÇÓ 14: DRET DE LA COMPETÈNCIA (segueix): LA DEFENSA DE LA COMPETÈNCIA.

I. INTRODUCCIÓ. DRET DE LA UNIÓ EUROPEA: El Dret «antitrust». Evolució històrica i Dret comparat. Fonament econòmic. El Dret de la Unió Europea. Examen del Dret Originari i del Dret Derivat. Referència especial als Reglaments d'exempció per categories. El control de concentracions. El règim d'ajuts públics.

II. DRET ESPANYOL: La Llei 16/89 de Defensa de la competència i les seves normes de desenvolupament. Principis i fins de la Llei. Defensa de la competència i competència deslleial: el falsejament de la lliure competència per actes deslleials. Destinataris de la Llei. Conductes prohibides. Conductes autoritzades. Exempcions per categories. Abús de posició de domini.

LLIÇÓ 15: DRET DE LA COMPETÈNCIA (segueix): LA DEFENSA DE LA COMPETÈNCIA (segueix).

I. DRET ESPANYOL (segueix): El règim de sancions. El control de les concentracions econòmiques. El règim dels ajuts públics.

II. DRET ESPANYOL (segueix): Els òrgans de defensa de la competència. El Tribunal de Defensa de la Competència. El Servei de Defensa de la Competència. El Registre de Defensa de la Competència. El procediment aplicable.

BIBLIOGRAFIA

ARROYO, I. (Ed.). Código de Comercio y legislación mercantil. Madrid, Editorial Tecnos, 1999. 15ª ed.

BROSETA PONT, M. Manual de Derecho Mercantil. Madrid, Editorial Tecnos, 1994. 10ª ed.

JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G.J. (Coord.). Derecho Mercantil Vol. I. Barcelona, Ed. Ariel, 1998. 4ª ed.

GARRIGUES, J. Curso de Derecho Mercantil Vol. I. Madrid, 1975, 7ª edición, al cuidado de A. Bercovitz.

SÁNCHEZ CALERO, F. Instituciones de Derecho Mercantil. Madrid, Edersa, 1999. 22ª ed.

URIA, R. Derecho Mercantil. Madrid, Marcial Pons, 1999. 26ª ed.

VICENT CHULIÀ, F. Compendio crítico de Derecho Mercantil. T.I. Vol 1 y 2. Barcelona, Librería Bosch. 1991. 3ª ed.

CRITERIS DE VALORACIÓ

1º. S'exigirà tot el programa.

2º. Es realitzarà una única prova final.

3º. Es valoraran les pràctiques i treballs realitzats.